

Inflace

Nicoletta Kobal, Tereza Havlíková, Martin Nuhlíček

Úvod

Toto téma jsme se rozhodli rozdělit do 2 vyučovacích hodin. Na začátku uvedeme téma dětem, poté je rozdělíme do 6 skupin podle českých bankovek, které budou po celé tři hodiny stejné. V rámci správného zapojení dětí a cíle udržení pozornosti jsme zvolili vyučování formou hry. Děti budou soutěžit ve svých skupinách o následnou výhru, která nám bude známa na konci. Během průběhu hry budou žáci ve skupinách sbírat body za kvíz, pracovní list a hru které se na konci sečtou. Cílem těchto vyučovacích hodin je, aby si děti pro efektivní učení prošly třemi fázemi – evokace, uvědomění, reflexe. Seznámíme děti s danou problematikou a částečně zabrousíme do finanční gramotnosti. Děti si odnesou poznatky o penězích a jejich historii, znalosti o inflaci a malé opakování z dějepisu.

Organizační forma práce

Nechat děti si poslepu vytáhnout lístečky s názvy bankovek (např. z krabice) aby se určili skupiny. Když jsou skupiny vytvořené, a rozložení třídy to umožňuje, tak nechat spojit lavice, aby děti mohli po zvolených skupinách sedět a pracovat spolu.

Myslíme si, že tato metoda je nejlepší na začátek, abychom se seznámili s takovou formou výuky. Dá se dále rozvíjet a dobře se z tohoto principu dá vycházet dál

K tomuto je třeba nádoba, ze které budou děti vytahovat lístečky s názvy skupin.

Rozdělení dětí do 6 skupin podle názvů bankovek

- Karel IV, Jan Ámos Komenský, Božena Němcová, František Palacký, Ema Destinová, Tomáš Garrigue Masaryk

Karel IV

Jan Ámos Komenský

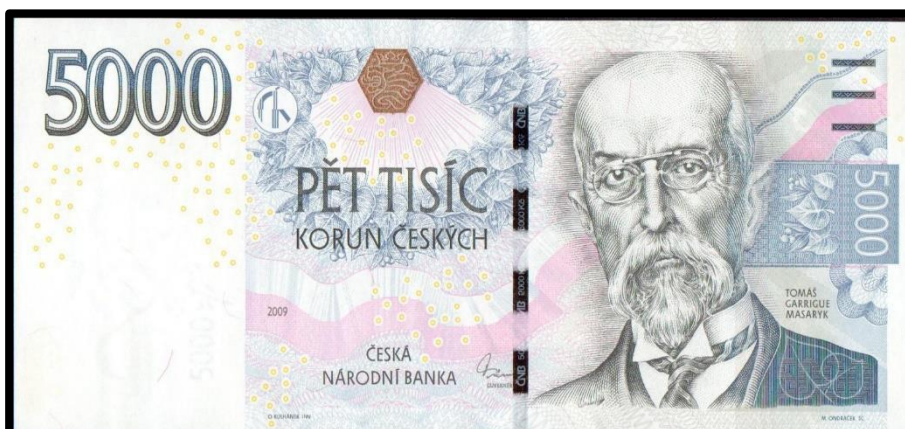
Božena Němcová

František Palacký

Ema Destinová

Tomáš Garrigue Masaryk

Evokace – první vyučovací hodina

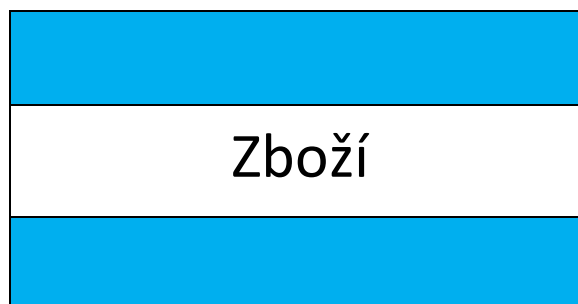
Žák by si měl uvědomit, co je mu známo o daném tématu. Tím si postaví svoji základní kostru vědomostí a dále na ni naváže novými fakty a znalostmi. Popřípadě si žáci opraví mylné názory o tématu. Musíme je přimět, aby se aktivně zapojili a přemýšleli samostatně.

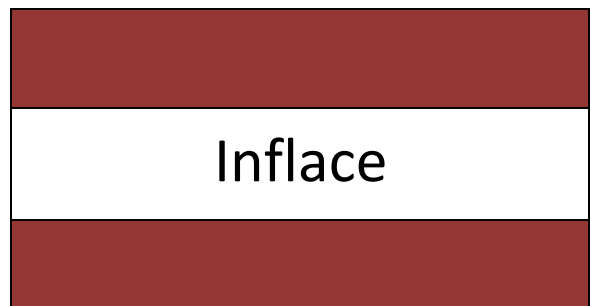
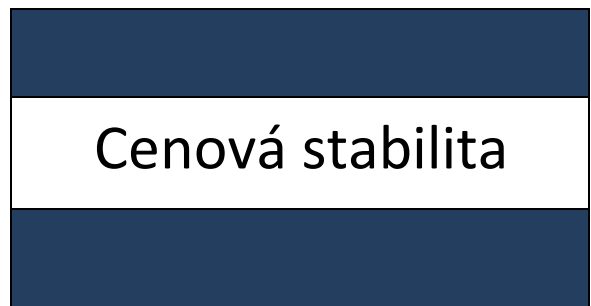
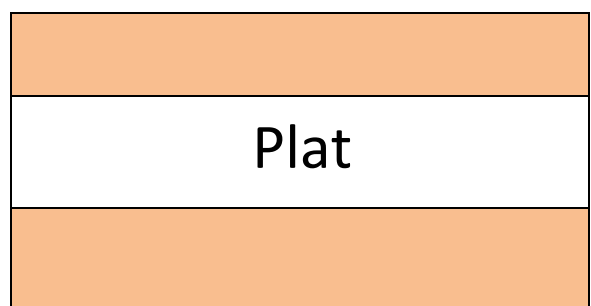
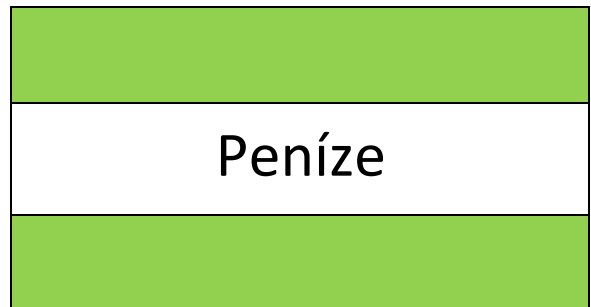
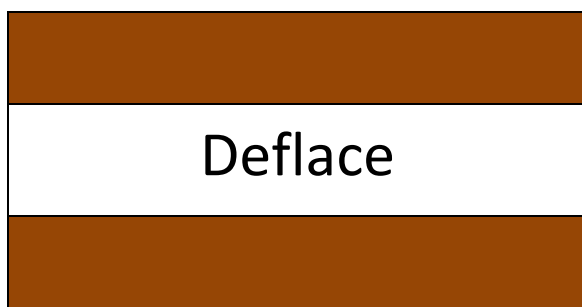
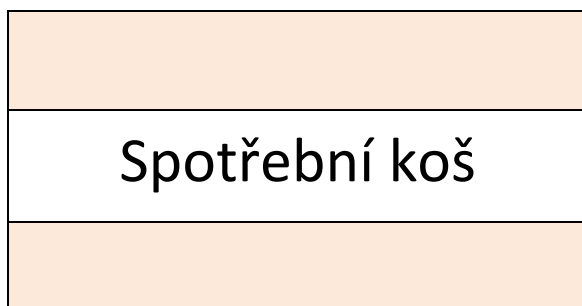
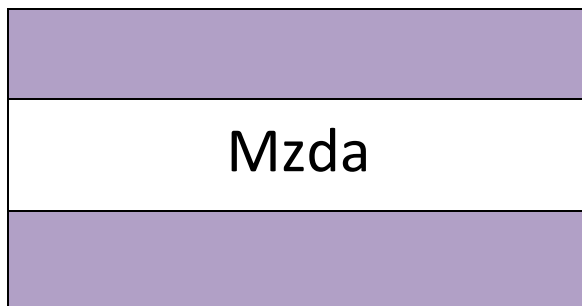
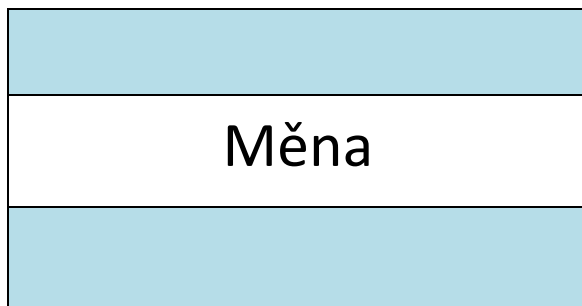
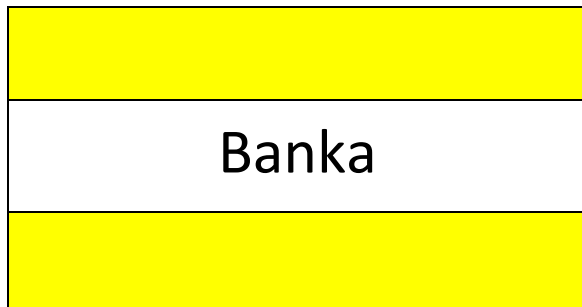
1) Představení tématu – 15 minut

Zeptat se dětí co si vybaví, když se řekne Inlace

- Co si pod tímto pojmem představují.
- Rozdat dětem náhodně kartičky s pojmy, klíčovými slovy.
- Dát dětem za úkol, aby se zamyslely nad pojmy (maximálně 4 kartičky na skupinu), (více kartiček stejných slov).
- Začít se děti ptát, jak tyto pojmy souvisí s tématem, aby se pokusily vysvětlit, jak daným pojmům rozumí.
(možnost vybrat si jednoho řečníka za skupinu, který odprezentuje odpověď).
- když se žádné dítě nehlásí, tak začít vyvolávat.
- I když odpovědi budou špatné nebo správné, tak se je snažit rozvést a ptát se dětí (Jak jsi to myslela?).
- Diskuze o pojmech (vysvětlení).

Tady je třeba vytvořit kartičky na kterých jsou uvedeny klíčové pojmy. Pojmy je nejlepší vybírat z přiděleného pracovního listu.

Náležitosti bankovek

Inflace

Deflace

Spotřební koš

Cenová stabilita

Kupní síla

Měna

Plat

Mzda

Náležitosti bankovek

Spotřební koš

Cenová stabilita

Nastítnit historii peněz

- Jak to dřív bylo (výměnný) obchod.
- Proč je výhodné mít peníze, a ne nevyměňovat zboží za zboží.
- **Současné bankovky** – obrázky rozdat po třídě.

Zdroj: Levou zadní – jak chytře darovat peníze. <https://www.levou-zadni.cz/jak-chytře-darovat-penize/>

Popovídat si o bankovkách. Jejich vzhled a další náležitosti. Vyzvat k děti k pečlivému prohlédnutí bankovek, a poté si je vzít zpět.

2) Krátký kvíz- 15 minut

Souboj s pamětí – České Bankovky

Ke každé bankovce pár otázek

+ vždy jedna bonusová

100 Kč

- Kdo je vyobrazen na bankovce? (*Karel IV.*)
 - Kolikrát se na bankovce objevuje číslice 100? (*2x*)
 - Jaký ornament má vyobrazená postava na svém plášti? (*čtyřlístek*)
 - Jaké barvy se objevují na bankovce? (*růžová, zelená, žlutá a bílá*)
- Bonusová – Kdo byl Karel IV.? (Český král)*

200Kč

- Kdo je vyobrazen na bankovce? (*Jan Ámos Komenský*)
 - Co má na hlavě tato osoba? (*kněžskou čepičku*)
 - Jaké barvy se objevují na bankovce? (*oranžová, bílá, zelená*)
- Bonusová – Kdo byl Jan Ámos Komenský? (spisovatel, zakladatel moderní pedagogiky)*

500Kč

- Kdo je vyobrazen na bankovce? (*Božena Němcová*)
 - Co je zobrazeno vedle hlavy slavné osobnosti? (*květina*)
 - Kdo byla Božena Němcová? (*spisovatelka*)
 - Jaké barvy se objevují na bankovce? (*růžová, bílá, fialová*)
- Bonusová – Kdo byla Božena Němcová? (spisovatelka)*

1000 Kč

- Kdo je vyobrazen na bankovce? (*František Palacký*)
 - Má daná osoba na bankovce vousy? (*nemá*)
 - Kolik lipových lístků je na bankovce? (*1*)
 - Má daná osoba motýlka, kravatu nebo nic? (*motýlka*)
- Bonusová – Kdo byl František Palacký? (historik, spisovatel, politik)*

2000 Kč

- Kdo je vyobrazen na bankovce? (*Ema Destinová*)
- Jaký hudební nástroj je vyobrazený na bankovce? (*lyra*)
- Jaká barva převládá? (*zelená*)

Bonusová – Kdo byla Ema Destinová? (zpěvačka)

5000 Kč

- Kdo je vyobrazen na bankovce? (*Tomáš Garrigue Masaryk*)
- Co má daná osoba na krku? (*kravatu*)
- Co je napsáno pod, PĚT TISÍC KORUN ČESKÝCH“? (*ČNB*)
- Má vyobrazená postava brýle? (*má*)

Bonusová – Kdo byl Tomáš Garrigue Masaryk? (historik, spisovatel, politik)

28 OTÁZEK

22 normálních otázek- 1 bod

6 bonusových otázek- 2 body

Maximálně můžou dosáhnout 34 bodů

3) Pustit video – Bankovkovi – 15 minut

Odkaz: <https://decko.ceskatelevize.cz/video/e218553110060007>

- Pro lepší ucelení úvodu
- Odlehčení – neznámé, těžké téma
- Udržení pozornosti žáku vtipně podaným videem
- Diskuze nad videem

Navození atmosféry na druhou vyučovací hodinu. Již zde u videa bude probíhat fáze uvědomění. Kvízem jsme žáky vzbudili. U videa jsme u žáků získali zájem, na který navážeme příští hodinu.

Uvědomění – druhá vyučovací hodina

Zde žákům správným způsobem podáme nové informace k tématu prostřednictvím textu. Ve fázi evokace jsme vyvolali v žácích zájem, kterého musíme využít k tomu, že se budou ochotni učit novým znalostem.

1) Aktivní zapojení žáků

Rozdat dětem informativní text- 10 minut

- Pro ucelení získaných informací z videa z předchozí hodiny
- Žáci jsou stále ve svých 6 skupinách

Důvěra má svoji hodnotu

Čím to tedy je, že kousek papíru může mít takovou hodnotu? Vlastně jde jen o důvěru. Když si od vás nejlepší kamarád nebo kamarádka půjčí 200 Kč, tak víte, že vám je vrátí. A u stabilní měny, jako je koruna, si také můžete být jistí, že si vždycky budete moct koupit zboží nebo služby, které mají takovou hodnotu, jaká je na bankovce vytištěná. Kdyby ale hodnota vašich peněz výrazně klesala, už byste v ně důvěru neměli. Peníze mají hodnotu, protože jim lidé důvěřují.

Cenová stabilita a hodnota vašich peněz

Cenová stabilita znamená, že vaše peníze si uchovávají hodnotu v průběhu času. To je důležité, když si třeba chcete našetřit, abyste si něco koupili později. Představte si, jak by vám asi bylo, kdybyste si ušetřili 200 Kč na dva CD singly a pak v obchodě zjistili, že jejich cena stoupla na dvanáct. Vrátili byste se do obchodu s 12 eury, jenže mezitím by cena za obě cédéčka stoupla na 14 eur. Naštěstí ale ceny většinou nerostou tak rychle.

Jak se měří změny cen

To, jak stabilní ceny jsou, se měří pomocí indexů spotřebitelských cen, které se sestavují jednou za měsíc a používají takzvaný spotřební koš. V tomto koši je velké množství zboží a služeb, které obvykle spotřebovává běžná domácnost. Celková cena spotřebního koše jako ukazatel obecné úrovně cen se pak pravidelně počítá a porovnává s předchozími výpočty, aby se zjistilo, jak rychle ceny rostou (nebo – méně často – klesají).

(promítnout dětem obrázek spotřebního koše

https://www.czso.cz/csu/czso/spotrebni_kos_archiv)

Inflace, deflace a cenová stabilita

Slovem inflace se označuje stav, kdy celková cenová hladina roste. Zjednodušeně řečeno, k inflaci dochází, když máme hodně peněz a jen málo zboží, které si za ně můžeme pořídit. Ceny mohou růst z různých důvodů. Dejme tomu, že v obchodě už mají jen jedno poslední cédéčko, které si chce koupit hodně lidí. Prodavač nejspíš zvýší jeho cenu, protože ví, že poptávka po něm je vysoká a že na tom může vydělat. Zboží ale také může podražít, když se zvýší náklady na jeho výrobu. Když například stoupnou ceny energií, vzrostou také náklady na výrobu cédéčka, a výrobce pak zvýší jeho velkoobchodní cenu, aby se nedostal do ztráty. A ze stejného důvodu se pak i obchodník pokusí zvýšit koncovou cenu pro vás.

V obou případech ztratilo vašich 200 Kč část své hodnoty neboli „kupní síly“, protože už nestačí na zakoupení dvou singlů. O inflaci však můžeme mluvit až tehdy, když vzroste celková cena veškerého zboží, které je obsaženo ve spotřebním koši, a nejen cena jedné věci.

Deflaci můžeme definovat jako opak inflace, tedy situaci, kdy celková cenová hladina klesá. K tomu může dojít v důsledku malé poptávky po zboží a službách, která nutí podniky prodávat výrobky za nižší ceny. Ceny se považují za stabilní, když v určitém období v průměru ani nerostou (jako při inflaci), ani neklesají (jako při deflaci). Pokud si třeba za 1000 Kč můžete naplnit nákupní košík přibližně stejným množstvím zboží jako před rokem nebo před dvěma, pak můžeme tvrdit, že celková cenová hladina je stabilní.

Rozdat dětem pracovní list- 15 minut

INFLACE – pracovní list pro žáky – ŘEŠENÍ

1. Co je **cenová stabilita**?

Naše peníze uchovávají svoji hodnotu v průběhu času.

Naše peníze _____, svoji _____, v průběhu _____.

2. Pomocí jakého indexu zjišťujeme, jak jsou stabilní ceny?

Indexu spotřebitelských cen.

Indexu _____ cen.

3. Co se používá k sestavení těchto cen?

Spotřební koš.

_____.

4. Co je zařazeno do spotřebního koše?

Potravinářské zboží, nepotravinářské zboží, služby.

_____ zboží, _____ zboží, _____.

5. Co se označuje slovem **inflace**?

Sloves inflace se označuje stav, kdy cenová hladina roste.

Sloves inflace se označuje _____, kdy celková _____ hladina _____.

6. Jak se zjišťuje inflace?

Inflace se zjišťuje porovnáním cen ve spotřebním koši.

Inflace se zjišťuje porovnáním _____ ve _____ koši.

7. Jak jinak lze pojmenovat hodnotu zboží?

Jako jeho kupní sílu.

Jako jeho _____ sílu.

8. Co se označuje slovem **deflace**?

Slovem deflace se označuje stav, kdy celková cenová hladina klesá.

Slovem deflace se označuje _____, kdy celková _____ hladina _____.

INFLACE – pracovní list pro žáky

1. Co je **cenová stabilita**?

Naše peníze _____, svoji _____, v průběhu _____.

2. Pomocí jakého indexu zjišťujeme, jak jsou stabilní ceny?

Indexu _____ cen.

3. Co se používá k sestavení těchto cen?

_____.

4. Co je zařazeno do spotřebního koše?

_____ zboží, _____ zboží, _____.

5. Co se označuje slovem **inflace**?

Slovem inflace se označuje _____, kdy celková _____ hladina _____.

6. Jak se zjišťuje inflace?

Inflace se zjišťuje porovnáním _____ ve _____ koši

7. Jak jinak lze pojmenovat hodnotu zboží?

Jako jeho _____ sílu.

8. Co se označuje slovem **deflace**?

Slovem deflace se označuje _____, kdy celková _____ hladina _____.

8 OTÁZEK

1 otázka- 2 body

Maximálně můžou dosáhnout 16 bodů

Reflexe – druhá vyučovací hodina

Třetí fáze musí uzavřít předešlé dvě fáze. Probíhá proces učení, který má mít dlouhodobý horizont pro udržení znalostí v hlavě.

1) Aktivní zapojení žáků

Hra- 25 minut

3 modelové situace

Rozdat kartičky s položkami v různých dobách a nechat je s nimi hospodařit. Děti by měli vidět to, jak se časem měnila mzda a hodnota peněz. U každé dekády zmíníme průměrný plat a ceny zboží, které bude na kartičkách a které si děti budou moci kupovat. Bude zde demonstrováno hospodaření jednoho měsíce u běžné rodiny v každém časovém úseku.

Tři fáze hry

První fáze je taková, že děti mají průměrný plat z 50.let tj. 9000 Kč a nakupují ve všech dobách (50. léta, 80.léta, současnost) za průměrné ceny, které v těch dobách byly. Zde uvidí, jak vyrostly ceny a v druhé fázi v návaznosti si uvědomí, o kolik se vlastně zvedl i plat, že to vlastně není až takový problém, protože když šly nahoru ceny, šel nahoru i plat.

Druhá fáze bude ta, že dostanou průměrný plat ze současnosti tj. 31 202 Kč a opět budou nakupovat za ceny ze všech období.

Zde budeme demonstrovat dva extrémy. Jeden z první fáze - 9000 Kč a hospodaření s nimi v 50. letech, 80. letech a současnosti, kdy vždy budou mít rozpočet 9000 Kč a uvidí, co se změnilo- ceny i průměrný plat.

Druhý extrém je průměrný plat ze současnosti a tj. 31 202 Kč a opět si zkusí ve všech obdobích nakupovat a zjistí například, kolik by si toho mohli koupit, ušetřit v 50. letech kdyby byl plat stejný, jako v současnosti.

Třetí fáze bude ta, že si projedou všemi třemi obdobími a budou mít platy, které opravdu odpovídaly tehdejším poměrům a nakoupí vždy zboží za ceny, které taky odpovídají dané době. Za tuto hru se všem přičtou dva bonusové body za snahu.

- 50. léta
- 80.léta
- Současnost

Tady je třeba vytisknout kartičky s průměrnými platy a cenami zboží. Vypsáno níže. Další možnost však je promítnutí na interaktivní tabuli. Podstat této hry, je, aby si děti představili, jak můžou co nejefektivněji nakoupit, za ceny a platy v různých časových obdobích. Nejsou zde potřeby žádné vytištěné peníze, žáci si mohou nakoupené položky sepisovat na papír. A poté porovnat s ostatními.

50. léta - Za kolik se nakupovalo

- Chléb kg 2,60 koruny
- Mléko I 1,80 koruny
- Pánské boty 176 korun
- Vstupenka do kina 4 korun
- Stříhání pánských vlasů 2 korun
- Benzin Normál I 4 korun

- Poznámka: ceny roku 1959
- **Průměrná měsíční mzda: 750 korun**

80. léta - Za kolik se nakupovalo

- Chléb kg 4,40 koruny
- Mléko 1l 2 koruny
- Pánské boty 347 korun
- Vstupenka do kina 10 korun
- Stříhání pánských vlasů 7 korun
- Benzin Speciál I 8 korun

- Poznámka: ceny roku 1989
- **Průměrná měsíční mzda: 3161 korun**

Současnost - Za kolik se nakupuje

- Chléb kg 26 koruny
- Mléko 1l 20 korun
- Pánské boty 1000 korun
- Vstupenka do kina 200 korun
- Stříhání pánských vlasů 200 korun
- Benzin Speciál I 27,9 korun

- Poznámka: ceny roku 2019
- **Průměrná měsíční mzda: 31 202 korun**

Na konci sečíst body, které děti ze skupin nasbírali a předat předem domluvenou odměnu. (Např. nějaké plusové body ke známce na vysvědčení, či malá jednička na zlepšení průměru).

Zdroje:

Hry a peníze – programy pro rozvoj finanční gramotnosti.

https://clanky.rvp.cz/wp-content/upload/prilohy/17707/hry_a_penize_sbornik.pdf?fbclid=IwAR0GUtSX9D_y0WdS_pke9T24AKI9QCjJRizH6Z3VNvGFTzPg-FgiOCG4RYA (20.12.2020)

ČSÚ – Český statistický úřad – Inflace, spotřebitelské ceny.

https://www.czso.cz/csu/czso/inflace_spotrebitelske_ceny?fbclid=IwAR1R7mPLgpHydLJfVFGNsulzqVTeOmfRH3awAH2iCbiLySbiMZjPy6MNCp8 (20.12.2020)

Idnes.cz/zpravodajství – Koupíme si za dnešní plat více než před 20 lety?

https://www.idnes.cz/finance/financni-radce/koupime-si-za-dnesni-plat-vice-nez-pred-dvaceti-lety.A020603_155800_fi_osobni_mir (20.12.2020)

Základní škola Šlapanice – Inflace – pracovní list.

https://zsslapanice.cz/STUD_MAT/DUMY/Matematika/9.%20ro%C4%8Dn%C3%ADk/V_Y_62_INOVACE_TR_02-24_MA-9.pdf?fbclid=IwAR2PljERFF5p4RTUb_DCVtSFj8XNkJKR-BYYv2sl5w5pXZI2JHnxxZpn5IA (20.12.2020)

Evropská centrální banka – Proč je pro vás důležitá stabilita cen?

https://www.ecb.europa.eu/ecb/educational/pricestab/shared/movie/Pupils_Leaflet_2011_CS_web.pdf?6310f7396665fa69199b61dfbf375c20&fbclid=IwAR0yKsfZEmyHYgMR2MnWT8hmkKUf4kV5locSjIXTZRNuUaESfO (20.12.2020)

Zdroje bankovek:

100 Kč – Bankovka 100 Kč

https://www.cnb.cz/export/sites/cnb/cs/o_cnb/.galleries/publikace/download/A5-100-CZ.pdf
(20.12.2020)

200 Kč – obchod.numismatika.com

<https://obchod.numismatika.com/200kc-2018-stav-unc-serie-h-novy-vzor/>
(20.12.2020)

500 Kč – obchod.numismatika.com

<https://obchod.numismatika.com/500kc-2009-stav-unc-serie-g-49-novy-vzor/>
(20.12.2020)

1000 Kč – obchod.numismatika.com

<https://obchod.numismatika.com/1000kc-2008-stav-unc-serie-j38/>
(20.12.2020)

2000 Kč – obchod.numismatika.com

<https://obchod.numismatika.com/2000kc-2007-stav-unc-serie-k-04/>
(20.12.2020)

5000 Kč – obchod.numismatika.com

<https://obchod.numismatika.com/5000kc-2009-novy-vzor-stav-unc-serie-c-01/>
(20.12.2020)